

Cetatea de la Tabla Buții (com. Cerașu, jud. Prahova) – campaniile arheologice 1995-1996, 1998

DAN CĂPĂȚĂNĂ, EUGEN S. TEODOR, ADRIAN IONIȚĂ, BOGDAN CIUPERCĂ,
ALEXANDRU BĂDESCU

Cetatea se află, la peste 1300 m altitudine pe creasta Munților Siriu, la cca 2 Km sud de vechea graniță a Țării Românești cu Transilvania și la aproximativ jumătatea drumului ce leagă satul Slon (com. Cerașu, jud. Prahova) la sud de Carpați, de com. Valea Buzăului (jud. Brașov) de la nord de munți. Cetatea are forma unui patrulater cu laturile inegale, cele mai lungi orientate nord-sud, cu turnuri de apărare la colțuri și este amplasată pe o suprafață ușor neregulată. Forma și dimensiunile turnurilor diferă, astfel: turnul de nord-est (cel mai mic) este aproximativ pătrat, cel de nord-vest (în punctul cel mai înalt al cetății) este trapezoidal, cel de sud-vest dreptunghiular, iar cel de sud-est are 5 laturi, în interiorul său aflându-se 4 camere. Cetatea a avut două intrări, una pe latura de sud, iar cealaltă pe latura de nord. În fața laturii sudice a cetății a fost săpat un șanț de apărare cu o deschidere la gură de 14 m, ce se adâncește în stâncă sub forma literei „V”. În lungul acestui șanț, în dreptul cortinei sudice au fost interceptate resturile a două ziduri paralele cu cel al cortinei, unul având rol de contraescarpă. Zidurile cetății (păstrate astăzi la nivelul terenului de călcare) sunt lucrate din piatră de carieră cioplită având grosimi variabile după cum urmează: 1,20 m la turnuri și la cortinele de est și vest, 1,50 m la cortina sudică și 1,15 m la cortina nordică. În interior cetatea a avut mai multe amenajări dintre care menționăm drumul de strajă din lemn de-a lungul zidurilor, cabane și anexe din lemn adosate zidurilor, a căror existență a fost indicată de stratul de cenușă, cuiele și gropile de la stâlpii de susținere găsite în timpul săpăturilor, două cuptoare pentru coptul pâinii, o vatră etc. S-a constatat, din punct de vedere stratigrafic că cetatea a avut de suferit două incendii, o distrugere și cel puțin o refacere. Cea mai mare cantitate de material arheologic rezultată în urma celor trei campanii o constituie ceramica, cele mai vechi fragmente medievale datându-se în secolele XIV – XV. S-au mai găsit cahle de mai multe tipuri, capace de vase, pipe de lut, 11 monede din secolele XVI-XVII, precum și o inscripție pe piatră în limba maghiară amintind o restaurare a cetății în anul 1628. Într-o groapă au fost descoperite și fragmente ceramice și un obiect de fier a cărui funcționalitate nu o putem preciza, toate aparținând epocii fierului. Ținând cont de materiale găsite cât și de planul cetății, care are analogii în secolul al XIV-lea, considerăm că cetatea a fost ridicată în a doua jumătate a veacului amintit, ca fortificație de graniță a Regatului maghiar, cel mai probabil în timpul lui Ludovic I (1342 – 1382). Așadar fortificația de la Tabla Buții este un monument mult mai târziu care nu are nimic în comun cu activitatea constructivă a Ordinului teuton, cum s-a crezut până în prezent. Cetatea încetează să funcționeze pe parcursul ultimului sfert al secolului al XVII-lea, constatându-se însă că și după abandonarea sa definitivă din punct de vedere militar, s-au găsit urme sporadice și superficiale de locuire temporară. Numele de Tabla Buții provine de la buțile de vin care se vânduau aici, cetatea fiind probabil numită în izvoarele din a doua jumătate a secolului al XVII-lea – cetatea Buzăului.